

Stórbøndur forða jarðar- ábótum í Suðurvietnam

Jarðarábøturnar hjá Thieu, forseta í Suðurvietnam, lata biða eftir ser. Öll tekin eru til, at byrjanin av ábótunum ikki verður fyrr enn aftaná komandi risheystingina, og kanska kemur at vara longri. Tað kann ikki komast uttanum, at hetta fær eina ringa ávirkan á politiska virðið av ætlanini.

Stórbøndurnir eru sera væl umboðaðir í Suðurvietnamesiska undirhúsinum. Teir hava sýnt illvilja sín móti ætlanini við at koma við broytingaruppskotum, ið miðja imóti at skerja ábøturnar.

Allar undarfarnar suðurvietnamesiskar stjórnir hava verið bundnar av stuðli frá stórbøndrunum. Teir hava ikki kunnað gjørt ábøtur imóti áhugamálinum hjá teimum ríku, sjálvt um teir móguliga hava ynskt at gera tað. Nú skal brátt koma til sjóndar, um Thieu er í somu støðu sum undanmenn hansara. Ábøtarættanin verður kunngjørt almenn- inginum og Nixon, forseta, á Midway-fundinum hin 8. juni. Hon er bæði radikal og umfatandi eftir suðurvietnamesiskum víðurskiptum. Men síðan 1954 hava seks ymskjar jarðarábøta- ætlanir prýtt stevnuskráirnar hjá skiftandi stjórnunum. Ongin av teimum er nakrantíð vorðin til veruleika, harimillum ábótin sum Thieu boðaði frá í 1967.

Ókeypiss jørð

Nú skal knappliga verða bytt út jørð til 1 miljón av jarðarleys- um bøndrum og familjum teirra. Tey eru um 80 pst. av teim atla- aðu 1,3 miljónum av bónda- familjum, ið sjálvi ynskja at fáa egna jørð.

Eftir ætlanin skal jørðin byt- ast út ókeypis á sama hátt sum Frælsisfylkingin longu hevur gjørt. Eftir øllum teim fyrru ætlanunum hjá Saigon-stjórnini skuldu bóndirnir sjálvir gjalda fyri jørðina.

Stórbøndurnir skulu fáa end- urgoldið 20 pst. av jarðarvirð- inum kontant, og tað, ið eftir er, í virðispappirum.

Útreiðslurnar av at seta ætla- nina í verk eru mettar til 400 miljónir dollars, ella umleið tað sama, sum tað, tað kostar USA við krigsforsluni í 4 dagar. USA hevur givið tilsøgn um at gjalda 10 miljónir dollars beinanvegin, og móguliga aðrar 30 miljónir seinri.

Til hvørt bóndahúski er rokna- ð við einum jarðapetti upp til 3 ella 4 tunnur. Tað fyrsta árið verður skattafritt, aftaná tað skal skattur gjaldast til lands- bygðina. Sum nú er uppkrevja stórbøndurnir skattir uppá umleið helvtina av heystingarvirð- inum (í ringum árum enn meira), og suðurvietnamesiski herurin hevur oftani verið nýttur til at krevja inn skattirnar fyri ríkmenninar.

Higartil hava 16.000 stór- bøndur átt teir 1,3 miljónir jarðar (ca. 2,4 miljónir tunn-

ur land), sum eftir ætlanini skulu bytast út. Hetta gevur eina mynd av teimum miðald- arligu víðurskiptunum. Um henda jørð var vorðin bytt út fyri fleiri árum síðani, kundi tað verið til uml. 2 tunnur til hvørja einastu jarðarleysa fæ- milju í landinum. Hetta vildi verið nóg mikið til at liva av, og kanska nóg mikið til, at bøndurnir aftraðu seg við at stýða hina kommunistisku gue- rillarørsluna.

Søgumenn í framtíðini verða helst eitt sindur bilsnir yvir, at eingin av teim mongu jarðar- ábótunum verður troðkað igjøg- num. Tað hevur ikki verið trot á góðum ráðum frá ráðgevarum. So at siga samdir hava teir vist á tann stóra týðning, ið jarðar- spurningarnir hava í samband við stóðutakanina hjá bøndru- num til bardagan.

Eisenhower sá tað fyrst

Hin fyrsti, ið sá, at ábøtur vóru neyðugar, var eingin annar enn táverandi amerikanski forsetin Dwight D. Eisenhower. Í sínum víðitna brævi til Ngo Dinh Diem (dagfest 23. okt. 1954) lovaði forsetin at hann vildi »finna leiðir og háttir, ið kunnu gera hjálp okkara til Vietnam meiri effektiva, so at hon har- við kann gera eitt størri arbeiði fyri at stuðla suðurvietnames- isku stjórnina».

Hetta lyfti, ið kom at verða

Dwight D. Eisenhower

støðið undir vápnaskiftinum hjá USA næstu 10 árin, hevði harafturat henda týðningarmikla setningin:

»Stjórnin í USA væntar, at hjálpin kemur at verða móttikin við miðvisum arbeiði hjá suðurvietnamesisku stjórnini fyri at fremja neyðturvuligar ábøtur».

Henda merkisverða áskoð- anin hjá amerikanska forset- anum vildi havt tryggað um- fatandi jarðarábøtur, um hon væl at merkja var vorðin fylgd. Nokur ár aftaná varð tryggja- nin av tí meira og meira eina- ráðandi stjórnini hjá Diem vorðin so avgerandi fyri USA, at krovini hjá Eisenhower vorðu goymd og gloymd.

Tað broytti tó ikki nakað við víðurskiptini hjá teimum kúg- aðu bøndrunum. Ter reistu seg í sameindum mótmæli móti

kúganini, og mótmælið varð til borgarakriggj.

Amerikanski Vietnamsøgu- maðurin Bernard B. Fall sigur fylgjandi um víðurskiptini hjá bøndrunum (i 1964):

»Tann bardagi, ið verður forður í Vietnam í dag, og sum stórt sæð líkist Fransk-Indo- kinesiska bardaganum, hvat víðvikir útreiðslum og missum av mannalívum, hevur eisini ein sterkan undirdrátt viðv. jarðarspurninginum. Í Suður- vietnam eru stórgarðar í eini sovorðnari mongd, ið var ókent í Norðurvietnam, sjálvt undir fransum. Vietnamesiskir og franskir rísagarðar upp til 20.000 tunnur vóru ikki ókendir í Me- kong-áarmunnanum. Úrslitið varð, at 2 pst av jarðareigar- unum áttu 45 pst. av jørðini. Og orsakað av at nógvir jarðar- eigarar eisini høvdu leiðandi sessir í stjórnini, gekk tað eisi- ni sera spakuliga við at føra ábøturnar út í lívið».

Sum Bernard Fall púra rætt sá, so hava bøndur fyrr gjørt uppreistur fyri minni enn tað. Fall sá, at tað fyrst og fremst galt um at vinna álít hjá bøndru- unum. »Sigur ella ósigur verður kanska treytaður av, at álít bøndranna verður vunnið meðan tíð er», skrivaði hann aftur í 1964, áðrenn amerikumenntu sendu hermenn í bardagan.

(Framhald)

Níðanfyristandandi rættleiðing verður send 14. sept., tann 13. í hesum:

RÆTTLEIÐING

Nú man standa illa til við tíð- indatilfari hjá 14. Sept., tá ið neyðugt er at endurprenta egjð

tilfar frá sama blaði dagfest 5. sept. 1962. Tá var yvirskriftin »Hermennir avlurta telefon- samtalur». Og seinasta leygar- dag 8. nov. var yvirskriftin »Telefonkaðalin liggur inn á herstöðina». Rættleiðingarnar frá 1962 skal eg ikki endurtaka (teir nevni 14. heldur ikki við einum orði); men síðani summa- rið 1968 liggur eingin kaðal hjá telefonverkinum inn á her- stöðina ella óki hennara. Van- ligur blaðetikkur er at kanna um tíðindi eru haldgóð; men skrivingin verður heldur fløkjut um innihaldi verður hálsann- indi, ósannindi og avsannan. Ringið til okkara, tlf. 1433, og tit skulu fáa allar neyðugar frá- greiðingar.

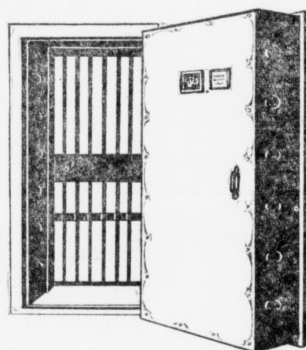
Telefonverkið 13.11.-1969

S. Jacobsen.

Leygardagin 15.11. er rættleið- ingin ikki prentað í 14. Sept. Teir nevna við fáum orðum skriv okkara; men halda so áfram við øðrum illgitingum. Millum annað verður gitt okk- urt ónevnt um Marinustöðina og telefonnetið og somuleiðis lova teir framhald um kaðalin eftir Oyggjarvegnum. Víðvikj- andi Marinustöðini, so er hon vanligur felagi eins og 14. Sept., tó ikki í sama kaðali. Um kað- alin eftir Oyggjarvegnum so hava vit enn onga uppringing fingið frá 14. Sept., men í hes- um føri er tað kanska ikki neyðugt. 14. Sept. hevur bara fyri neyðuni at finna fram gomlu rættleiðingarnar frá 1962, ið saman við framman- fyrirstandandi lýsir hópisleysu skrivning 14. Sept.'s.

Telefonverkið 15.11. 1969.

S. Jacobsen.

OPNAR
GOYMSLA

OPIN GOYMSLA:

Her kann bankin varðveita øll virðisskjøl fyri tygum og ansar eftir, at fallnir rentu- seðlar og drigin lánsbrøv verða goldin tyg- um til rætta tíð, og sleppa tygum frá øl- lum stríðnum at ansa eftir hesum. Hetta gera vit fyri 10/100 — ein promilla — av tí samlaða virðinum.

PARTAFELAGIÐ

FØROYA BANKI

KUNDABOXIR

Hava tygum virðisskjøl ella annað virðismikið liggjandi við hús eru fleiri móguleikar at varðveita tey á tryggan hátt í bankans nútímans og rúmuga boxhólv, i.

KUNDABOXIR: Eina slíka box kunnu tygum leiga fyri bert kr. 15,— um árið. Til boxina sleppur eingin annar enn tygum sjálvur.

BRAFEINGIS GOYMSLA: Fara tygum burtur at ferðast ella á annan hátt verða burtur eitt stutt tíðarskeið og hava virðismiklar lutir við hús, kann bankin varðveita hetta, til tygum koma aftur.

